

Driebergen
Betreft: aanvraag Demeter-licentie landbouw

Geachte heer/mevrouw,

Dank voor uw belangstelling om een licentieovereenkomst met Stichting Demeter af te sluiten voor gebruik van het Demeter-keurmerk.

In deze brief hebben we een aantal zaken voor u op een rij gezet over Stichting Demeter, de BD-Vereniging, de aanvraagprocedure, het sluiten van de overeenkomst en het verstrekken van het Demeter-certificaat.

Stichting Demeter

Stichting Demeter is lid van Demeter Internationaal en houdt zich bezig met de Demeter-certificering in Nederland en Vlaanderen. De voorwaarden worden in lijn met de normen en richtlijnen vanuit Demeter Internationaal vastgesteld door de Demeter Voorwaarden Commissie en certificaten worden afgegeven door de Demeter Licentie Commissie. Stichting Demeter houdt zich naast certificering bezig met voorlichting en promotie voor het keurmerk. www.stichtingdemeter.nl

De BD-Vereniging

De BD-Vereniging werkt sinds 1937 aan de ontwikkeling van de biodynamische landbouw. Het is een organisatie van boeren en burgers die de BD een warm hart toe dragen. De Vereniging geeft onder meer een ledenblad uit (Dynamisch Perspectief), organiseert bijeenkomsten, ondersteunt vernieuwing en helpt boeren, imkers en natuurvoedingskundigen bij de ontwikkeling van hun vak via de 'BD-beroepsontwikkeling'. De BD-Vereniging kent enkel persoonlijke leden en maakt onderscheid tussen basislidmaatschap en beroepslidmaatschap. Als nieuwe licentiehouder krijgt u een jaar beroepslidmaatschap gratis aangeboden van Stichting Demeter. Voor meer informatie kunt u terecht op de website www.bdvereniging.nl.

Het Demeter-keurmerk

Het Demeter-keurmerk is wereldwijd gedeponeerd door Demeter Internationaal, waarin de nationale zusterorganisaties (waaronder de Stichting Demeter) zijn vertegenwoordigd. De manier waarop wordt gecertificeerd en het raamwerk van de Demeter-voorwaarden zijn vastgesteld door Demeter Internationaal.

Alleen boeren, handelaren en verwerkers met een licentieovereenkomst met Stichting Demeter, en in het bezit van een actueel Demeter-certificaat, mogen het Demeter-keurmerk gebruiken of producten met het keurmerk verhandelen. Het keurmerk op een product is een garantiebewijs dat het product geteeld en verwerkt is volgens het Handboek Demeter, met daarin opgenomen de 'Voorwaarden Demeter Landbouw'.

Normen en inspectie

De biodynamische landbouw kent normen, waar iedere boer aan moet voldoen. Bovenop de normen vanuit de EU-verordening voor biologische landbouw houdt de Demeter-boer zich aan aanvullende Demeter-normen (zoals bijvoorbeeld maar niet uitsluitend, niet onthoornen, gebruik biologische vaste mest, gebruik biologisch strooisel, voornamelijk voer van eigen bedrijf, gebruik van de preparaten). Deze normen worden via inspectie, waar mogelijk gelijktijdig met de biologische controle, gecontroleerd. Stichting Demeter voert de handhaving uit en kan indien nodig sancties opleggen.

Richtlijnen en collegiale toetsing

Net zo belangrijk als de normen zijn de richtlijnen waarlangs je het bedrijf en jezelf verder ontwikkelt als biodynamisch werkend bedrijf. We zien het bedrijf als een spiegel van waaruit individualiteit en ontwikkeling zichtbaar worden. In de groepen Collegiale Toetsing wordt onder leiding van een coach

door collega-boeren naar het bedrijf gekeken vanuit alle aspecten (samengevat in de richtlijnen voor zelf-evaluatie). De richtlijnen liggen op gebied van gemengde bedrijfsvoering, bemesting en compostering, gesloten kringlopen, inzet van oude vee- en plantassen, kosmische invloeden, natuur- en landschapswaarden, milieuaspecten, sociale en economische aspecten.

Als groep kom je zo bij telkens bij een collega op bezoek. Tijdens het bezoek wordt het bedrijf gekarakteriseerd en daaruit komt het gesprek voort over waar ontwikkelingsstappen liggen.

Deelname aan Collegiale Toetsing is verplicht om zo als biodynamische landbouw beweging collectief aan het dynamische deel te werken!

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Elise Padmos".

Elise Padmos en Rixt Derks (tel 0343 522523)
landbouw@stichtingdemeter.nl

Certificering Landbouw
Stichting Demeter

Inhoud aanvraagformulier:

- I. Procedure aanvraag
- II. Persoonlijke gegevens
- III. Vragenlijst Aanvraag
- IV. Areaalgegevens
- V. Trefwoorden

I. PROCEDURE AANVRAAG DEMETER LICENTIE

1. Het Handboek Demeter is verkrijgbaar bij Stichting Demeter en wordt verstrekt bij het eerste bedrijfsbezoek. Het is ook te downloaden vanaf onze website: https://stichtingdemeter.nl/wp-content/uploads/2024/08/2024_07_Demeter-Voorwaarden-Handboek-Web-en-print-versie.pdf
2. Kennis van de BD landbouw is een vereiste en kan via een cursus of bewezen eerdere ervaring worden aangetoond. Dit kan gedaan worden tijdens de aspirant-lid status. Er wordt elk jaar een Demeter doorschakelcursus georganiseerd speciaal voor boeren die willen doorschakelen naar Demeter, 4 dagen rond februari/maart.
3. Door het invullen van het "Aanvraagformulier Landbouw" zet u de eerste stap naar het aanvragen van een licentieovereenkomst met Stichting Demeter.
4. U dient te beschikken over een licentie voor biologische landbouw van een door de overheid erkende controle-instantie (Skal of equivalent in Vlaanderen). Deze licentie dient te gelden voor uw hele bedrijf en alle percelen.
5. Na ontvangst van het aanvraagformulier zal er eerst een telefonisch gesprek plaatsvinden over de haalbaarheid van de aanvraag met de certificeerder landbouw. Bij vermeende haalbaarheid zal een afspraak gemaakt worden voor een bedrijfsbezoek dat minimaal binnen zes weken na ontvangst van de aanvraag plaats vindt. Bij het bedrijfsbezoek wordt ingegaan op de bedrijfsvoering in relatie tot het Handboek Demeter, waarbij het traject voor afgifte van een Demeter-certificaat besproken wordt. Van het bedrijfsbezoek wordt een verslag gemaakt. Een exemplaar hiervan wordt aan de aanvrager gestuurd en door de aanvrager geaccordeerd (kan digitaal).
6. De licentiaanvraag wordt besproken door de Demeter Licentie Commissie op basis van het bedrijfsverslag. Wanneer de aanvraag wordt goedgekeurd kan de Intentie-overeenkomst tussen de aanvrager en het bestuur (de directeur namens deze) worden ondertekend voor de aspirant fase met als bijlage het afgesproken doorschakelplan. U krijgt twee exemplaren waarvan u één ondertekend retour stuurt. Op dat moment bent u aspirant-lid. U heeft dan nog geen Demeter certificaat en u kunt uw producten nog niet Demeter afzetten. Afhankelijk van de openstaande punten voor doorschakeling die in het bedrijfsbezoek zijn geconstateerd, wordt een termijn van doorschakeling vastgesteld, maar doorgaans 1 jaar. In dit teeltseizoen wordt u geacht de geldende Demeter-voorwaarden te volgen.
7. Wanneer u de doorschakelpunten heeft voltooid brengt u Stichting Demeter op de hoogte.
8. Aan het eind van de aspirant periode en voor het verlenen van de licentie status vindt er nog een bedrijfsbezoek plaats waarbij de doorschakelpunten gecontroleerd worden. Een verslag van dit bezoek wordt ingebracht bij de DLC die op basis daarvan al dan niet een licentie verleent. Indien de DLC positief besluit, wordt het Demeter certificaat verstrekt en is de doorschakeling compleet: de gewassen van het volgende teeltseizoen mag u onder het Demeter-certificaat verkopen.
9. Het recht om het Demeter-keurmerk te gebruiken wordt verleend aan het agrarische bedrijf. Bij het bedrijf moet de bedrijfsvoerder altijd aantoonbaar bekend zijn met de biodynamische landbouw en bij opvolging moet dit worden doorgegeven aan Stichting Demeter. Zo nodig kan van de nieuwe bedrijfsvoerder gevraagd worden een doorschakel cursus te volgen. Het keurmerk kan worden gebruikt op alle op het bedrijf voortgebrachte landbouwproducten. Verwerking op de boerderij van producten onder Demeter-keurmerk moet ook aan de Demeter-voorwaarden voor Handel en Verwerking voldoen, hiervoor is een aanvullende licentie nodig.
10. Bedrijven die onder een eigen merk verhandelen en daarbij het Demeter-keurmerk gebruiken, betalen hiervoor aan de Stichting een vergoeding voor gebruik van het Demeter-keurmerk via de omzetbijdrage.
11. De jaarlijkse licentievergoeding bestaat voor land- en tuinbouwbedrijven uit een vaste jaarlijkse bijdrage voor de certificering en een variabele jaarlijkse bijdrage (op basis van areaal en vee).

12. Bij de inspectie wordt op de Demeter voorwaarden gecontroleerd door de inspecteur (CUC of Audire in Nederland, TUV Nord in Vlaanderen).
13. Er worden collegiale toetsingsgesprekken georganiseerd door Stichting Demeter in samenwerking met coaches van de BD-vereniging. Nieuwe boeren licentiehouders doen mee zodra er een nieuwe cyclus opstart, eens in de twee jaar.
14. Voor [tarieven](#) bezoek onze website www.stichtingdemeter.nl

II. PERSOONLIJKE GEGEVENS

Naam bedrijf (zowel roepnaam als Kamer van Koophandel (KvK) naam indien verschillend):

Naam bedrijfsvoerder:

Rechtsvorm bedrijf

Kvk-bevoegde personen

Adres:

Postcode Plaats (Land)

Telefoon:

Mobiel:

E-mail adres:

E-mail prive :

E-mail factuur :

Website:

Inschrijving KvK nummer:

BTW-plichtig of landbouwregeling:

BTW-nummer (indien BTW-plichtig):

IBAN-nummer bankrekening:

Kip-nummer (als eieren worden geproduceerd):

Bio-nummer (**kopie licentie meesturen**):

Voor Nederland Skal, voor België TUV Nord of andere)

Het bedrijf is gecertificeerd biologisch sinds (maand/jaar):

Vul het teeltplan en het aantal dieren in tabel III in. (**Stuur samenvatting RVO opgave mee, inclusief perceelskaarten**)

De bedrijfsperven zijn gelegen te (indien anders dan bovengenoemd adres):

Adres:

Plaats:

De aanvrager is op de hoogte van het "Handboek Demeter", dat is uitgegeven door Stichting Demeter.

De aanvrager is vanaf het moment van ondertekening van de licentieovereenkomst gehouden aan de voorwaarden en reglementen in dit handboek. De aanvrager zal de kosten voor het eerste bedrijfsbezoek binnen 30 dagen na factuurdatum voldoen.

De hierboven vermelde gegevens zijn naar waarheid ingevuld.

Naam:

Handtekening:

Plaats:

Datum:

III. VRAGENLIJST AANVRAAG

Aan de hand van de hieronder genoemde vragen kun je de aanvraag onderbouwen en motiveren. Het kan gebeuren dat antwoorden al op een eerdere vraag zijn gegeven. Kort verwijzen volstaat dan.

1. Geef een korte bedrijfsbeschrijving (inclusief bedrijfsstructuur)
2. Wat is de bedrijfsoppervlakte? (Geef hierbij aan of percelen nog in omschakeling naar biologisch zijn, wat de betaalde oppervlakte is, hoeveel natuurland en dergelijke.) Vul tevens tabel IV in waarvan de gegevens overgenomen worden in de database op basis waarvan het tarief wordt vastgesteld. Deze vraag mag beantwoord worden met een uittreksel uit de RVO als die volledig is.
3. Wat is de geschiedenis van het bedrijf? Het gaat hier om de relevante geschiedenis (belangrijkste geteelde gewassen, ander bodemgebruik etc.), met name activiteiten/ middelengebruik waar verontreinigende stoffen op het bedrijf zijn gebruikt en achtergebleven. Een onderzoek op residuen van ernstige milieubelastingen of gewasbeschermingsmiddelen kan verplicht gesteld worden indien daar uit de gegevens aanleiding toe blijkt te bestaan.
4. Geef een korte omschrijving van de omgeving van het bedrijf. Ten aanzien van de natuur, maar ook ten aanzien van eventuele milieuverontreinigende invloeden (ook al was dit vele jaren geleden).
5. Waarom kies je voor de biodynamische landbouw (motivatie om je bij Demeter aan te sluiten?)
6. Is er al ervaring opgedaan in het werken met de biodynamische (preparaten) landbouw en zo ja, wat zijn die ervaringen?
7. Wat zijn doelstellingen van het bedrijf voor de komende 5 jaren?
8. Hoe ziet de plantaardige productie op het bedrijf eruit? Aandeel hakvruchten, teelten en frequentie, maar ook rassenkeuze, oorsprong zaden.
9. Hoe ziet het bemestingsregime eruit? Aandeel biologische mest, aandeel vaste mest, gebruik van hulpmeststoffen.
10. Hoe wordt de mest/gewasresten gecomposteerd?
11. Geef een korte beschrijving van de veehouderij op het bedrijf? Rassenkeuze, aandeel eigen voervoorziening, aandeel biologisch voer, gebruik biologisch stro, huisvesting (Demeter bedrijven hebben verplicht een dierlijk element, wat eventueel mag worden afgedicht middels een samenwerking met buur bedrijf).
12. Heeft het bedrijf eigen verwerking? Zo ja, dan een beschrijving geven van de processen en recepturen en etiketten of verpakkingen meesturen. Bij uitbestede productie de locaties opgeven waar de betreffende productie plaatsvindt.
13. Kun je ons wat vertellen over je eigen achtergrond? Opleiding en dergelijke; relevante kennis en ervaring.
14. Hoe is de afzet geregeld? Zijn er eventueel aparte verkoop BV's?
15. Geef je akkoord voor het doorgeven van je gegevens aan de BD vereniging voor een jaar gratis lidmaatschap?

IV. AREAALGEGEVENS (In te vullen als RVO opgave niet beschikbaar is of afwijkt, in dat laatste geval graag toelichten)

Jaar	Nr		Ha
	1	Totaal aantal ha	
		Bouwplan omschrijving/fruiteelt, koude (bedekte)teelt, natuurland etc.	
	2		
	3		
	4		
	5		
	6		
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		
		Vaste gegevens	Aantal
	13	Melkvee	
	14	Vleesvee	
	15	Melkschapen	
	16	Vleeschapen	
	17	Melkgeiten	
	18	Zeugen	
	19	Vleesvarkens	
	20	Leghennen	
	21	Vleespluimvee	
	22	Kalkoenen	
	23	Paarden	

V. TREFWOORDEN

Trefwoorden selecteren voor Landbouw Licentiehouders

Deze trefwoorden zijn zoekfuncties op onze website. www.stichtingdemeter.nl Hier kunt u aanvinken met een X welke rubrieken en trefwoorden op uw bedrijf van toepassing zijn.

Rubriek	Trefwoord	Omschrijving	Vink (X)
Landbouwkundig	Compostbereiding	Er wordt intensief aandacht besteedt aan de vercompostering.	
Landbouwkundig	Familieteelt en of familiekuddes	De fokkerij gebeurt door het kruisen van aangehouden familielijnen.	
Landbouwkundig	Oude rassen gebruikt	Er wordt gebruik gemaakt van oude plant- of dierrassen.	
Landbouwkundig	Paardentractie	Er wordt landbouwwerk gedaan met behulp van paardentractie.	
Landbouwkundig	Gemengd bedrijf	Op het bedrijf is zowel veehouderij, als plantaardige productie.	
Landbouwkundig	Gemengd bedrijf door samenwerking	Het bedrijf is gemengd door uitwisseling van mest, stro en of voer tussen een veehouderijbedrijf en een akkerbouw- of tuinbouwbedrijf.	
Landbouwkundig	Onbereden teeltbedden systeem	Er wordt niet door de teeltbedden gereden met tractoren.	
Landbouwkundig	Zaadvasten rassen	Op het bedrijf wordt gewerkt met zaadvaste rassen in plaats van met hybrides.	
Landbouwkundig	Stroken teelt	Op percelen staan meerdere gewassen middels stroken teelt	
Milieukundig	Helofytenfilter	Op het bedrijf bevindt zich een helofytenfilter (waterzuivering door middel van een rietveld).	
Milieukundig	Energie opwekking (wind en/of zon)	Op het bedrijf wordt elektriciteit opgewekt door middel van wind- en/of zonne-energie.	
Natuurbeheer	Weidevogelbeheer/akkervogelbeheer	Het bedrijf houdt rekening met maaitijden en beschermt nesten in verband met de weidevogels.	
Natuurbeheer	Landschapselementen	Er worden landschapselementen (poelen, hagen, bomen, houtwallen, slootkanten) aangelegd en of onderhouden.	
Natuurbeheer	Akkerranden	De perceelranden worden ingezaaid met bloemen of groenbemesters.	
Organisatie	Bedrijf met consumentenparticipatie	Consumenten verbinden zich aan het bedrijf (van abonnementen tot Pergola-systeem).	
Organisatie	Onderzoek/Opleiding	Op het bedrijf wordt landbouwkundig onderzoek gedaan al dan niet verbonden met een opleiding.	
Plantaardige productie	Kruidenteelt	Er worden kruiden geteeld.	
Plantaardige productie	Fruитеelt of klein fruit	Er wordt groot- of klein fruit geteeld.	

Plantaardige productie	Akkerbouwmatige groenteteelt	Er worden akkerbouwproducten geteeld.	
Plantaardige productie	Handmatige groenteteelt	Er worden fijne groenten geteeld (meerdere kleine teelten, veel handwerk).	
Plantaardige productie	Bloementeelt	Er worden bloemen geteeld.	
Plantaardige productie	Kasteelt	Er wordt in een warme of koude kas geteeld (staand of plat glas, of onder plastic tunnels).	
Plantaardige productie	Zaadteelt	Er worden teelten gedaan ten behoeve van de zaadwinning.	
Plantaardige productie	Boom- en of vruchtboomteelt	Er worden bomen en of vruchtbomen geteeld.	
Plantaardige productie	Veredeling en selectie	Er vindt veredeling en selectie van gewassen plaats.	
Plantaardige productie	Notenbomen	Er staan notenbomen op het bedrijf.	
Recreatie	Adopteer een koe, geit, kip of (fruit)boom	Er kan een koe, geit of kip worden geadopteerd of een fruitboom	
Recreatie	Wandelpad, fietsroute	Op of vanuit het bedrijf loopt een wandeling een fietsroute of een natuурpad.	
Recreatie	Logeer gelegenheid	Er zijn huisjes, kamers of een minicamping op het bedrijf.	
Recreatie	Rondleidingen	Op het bedrijf worden rondleidingen of excursies gegeven.	
Recreatie	Eten en drinken	Op het bedrijf kan wat worden gegeten of gedronken.	
Veehouderij	Kalveren bij de koe	Kalveren worden (minimaal 1 week) bij de koe gehouden.	
Veehouderij	Koeien (melk)	Er worden koeien gemolken.	
Veehouderij	Geiten (melk)	Er worden geiten gemolken.	
Veehouderij	Kippen	Er wordt pluimvee gehouden op het bedrijf. Evt met een mobiele stal.	
Veehouderij	Koeien (vlees) of zoogkoeien	Er worden zoogkoeien en of vleeskoeien gehouden.	
Veehouderij	Varkens	Er worden varkens gehouden.	
Veehouderij	Paarden	Er worden paarden gehouden.	
Veehouderij	Schapen (vlees)	Er worden vleeschapen gehouden.	
Veehouderij	Bijenhoudery	Op het bedrijf worden één of meer bijenvolken gehouden op biodynamische wijze.	
Veehouderij	Veehouderij met volledig eigen voer	Het veevoer wordt volledig op het eigen bedrijf geteeld.	
Veehouderij	Fokkerij Dubbeldoel kip	Op het bedrijf wordt gewerkt aan een robuster kippen ras die niet eenzijdig wordt opgefokt voor eieren of vlees maar die twee in balans.	
Veehouderij	100% Antibioticavrij	Er wordt geen antibiotica gebruikt op het bedrijf, noch preventief noch curatief.	
Veehouderij	Bomen voor dieren	Er worden bomen geplant voor dieren	
Veehouderij	Mannelijke dieren aanhouden	De mannelijke dieren worden op eigen bedrijf afgemest	
Vermarketing	Zuivelproducten	Verkoop zuivelproducten van eigen bedrijf.	

Vermarkting	Groente- en fruitabbonementen	Er worden groenten- en of fruitabbonementen samengesteld.	
Vermarkting	Boerderijwinkel, huisverkoop	Het bedrijf heeft een boerderijwinkel of verkoopt eigen producten aan huis.	
Vermarkting	Openbare markten	Producten van het eigen bedrijf worden door de boer verkocht op een boerenmarkt.	
Vermarkting	Vlees	Er wordt vlees van eigen bedrijf verkocht.	
Vermarkting	Webwinkel	Via internet kunt u bestellingen doen bij de winkel.	
Zorgfunctie	Zorgtak	Het bedrijf heeft een zorgfunctie voor een of meer groepen zorgvragers.	